

პოსტმოდერნიზმი და მასობრივი კომუნიკაცია
POSTMODERNISM AND MASS COMMUNICATION

ზურაბ გოცირიძე
Zurab Gotsiridze

ივანე ჯავახიშვილის სახ.თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვები: პოსტმოდერნიზმი, მასკომუნიკაცია, ჰიპერ-
ტექსტი.

Key words: postmodernism, mass communication, hypertext.

21-ე საუკუნის დასაწყისში მასობრივი ინფორმაციის სფეროში არსებული აქსიოლოგიური ქაოსის თეორიული გააზრების მცდელობები პოსტმოდერნისტულ პარადიგმას უკავშირდება, თუმცა, ამ უკანასკნელის ტიპოლოგიური მრავალფეროვნების გამო, აღნიშნული მოვლენის ერთმნიშვნელოვანი ინტერპრეტაცია ვერ მოხერხდა, რადგან საკმაოდ არაერთგვაროვან აქსიოლოგიურ პრინციპებს ეფუძნებოდა.

განსხვავებით ფილოსოფიისგან, სადაც პოსტმოდერნიზმმა ფილოსოფიური სისტემის სტატუსი ვერ დაიმკვიდრა, ხელოვნებასა და ლიტერატურაში მან დიდი აღიარება მოიპოვა და მნიშვნელოვანი როლიც ითამაშა. პოსტმოდერნიზმის ფენომენი დაკავშირებულია კულტურის სხვადასხვა სფეროსთან (ფილოსოფიასთან, მხატვრულ ლიტერატურასთან, ფერწერასთან, თეატრთან და სხვ.) და ამ დარგებში განსხვავებული სახით მანიფესტირდება.

პოსტმოდერნისტული ცნობიერების ზეგავლენა მედიაზე (კერძოდ ქართულ მედიაზე) სპეციფიკური სახით ვლინდება, რაც თავს იჩენს როგორც მედიატექსტის სტრუქტურულ-ფუნქციონალურ მოდიფიკაციაში, ასევე მორალურ-ეთიკური პრინციპების ტრანსფორმაციაში.

თანამედროვე მასკომუნიკაციის ფენომენის გააზრებისთვის ძალზე მნიშვნელოვანია მისი კავშირი პოსტმოდერნისტულ კონცეფციასთან, რომელიც გასული საუკუნის პირველ ნახევარში დომინანტურ როლს თამაშობდა დასავლეთის კულტურაში, ხოლო ქართულ ცნობიერებასთან მიმართებაში გასული საუკუნის 90-იან წლებში ხდება აქტუალური. ამ დროისთვის დასავლურ პოსტმოდერნიზმს უკვე დაკარგული ჰქონდა თავდაპირველი ავანგარდისტული პათოსი და კონცეფტუალური კრიზისის მდგომარეობაში იმყოფებოდა. რაც შეეხება პოსტსაბჭოთა საქართველოს, ჩვენთან პოსტმოდერნისტული სიტუაცია გაგებული იქნა როგორც თავისუფლების რეალიზაციის ერთგვარი შესაძლებლობა.

„პოსტმოდერნისტული მგრძნობელობის“ საფუძველს ლიტერატურისა და ხელოვნების სფერო წარმოადგენს, თუმცა

განსაკუთრებულ აქტუალობას ეს ფენომენი მედიის სფეროში ამჟღავნებს.

პოსტმოდერნისტული ცნობიერებით დეტერმინირებული პრობლემები ზეგავლენას ახდენს თანამედროვე ქართული მასმედიის სტატუსზე და შემდეგი სახით წარმოჩნდება : ა) ალტერნატიული მედიის ფუნქციონალური პოტენციალის გაძლიერება; ტრანსნაციონალური მედიაინსტიტუტების ექსპანსია; დემოკრატიული პროცესების ტრადიციის წყვეტილობა ქართულ მედიაში. პოსტმოდერნისტულ ქაოსის თავისებურ გამოვლინებად უნდა მივიჩნიოთ ტრადიციული და ალტერნატიული ციფრული მედიის ოპოზიცია, რამაც მნიშვნელოვნად შეცვალა მედიალანდშაფტი და მედიაკომუნიკაციის სემიოტიკური ფაქტურა; პრინციპულია ტრადიციული საგაზეთო (ე.წ.ქაღალდის) ვერსიისა და ალტერნატიული ელექტრონული ფაქტურის დაპირისპირება და ჰიპერტექსტული კომბინირებული საკომუნიკაციო ფაქტურის დამკვიდრება: წარმოიქმნა ჟურნალისტიკის-მედიალოგიისა და ბლოგერის ფუნქციონალური ოპოზიცია; ახალი ტექნოლოგიების დახმარებით დაიწყო ტრადიციულ ტექსტის მეთოდური ჩანაცვლება ჰიპერტექსტით, რომელიც ზემოქმედების რამდენიმე არხის ერთდროული გამოყენების საშუალებას იძლევა.

ლიტერატურა:

- Larrain, J. (1994).** Ideology and Cultural Identity: Modernity and the Third World Presence. London: Polity Press.
- Lazarsfeld, P.F., Merton, R.K.(1960).** Mass Communication, Popular Taste and Organized Social Action// Mass Communications, Urbana.
- Martin-Barbero, J. (1993).** Communication, Culture and Hegemony: From Media to Mediations. London; Newbury Park; New Delhi: Sage.
- Lethen, H. (1986).** Modernism cut in half: The exclusion of the avantgarde and the debate on postmodernism. // Approaching postmodernism. --Amsterdam; Philadelphia.

Theoretical conceptualization attempts existed in axiological chaos of Mass information sphere at the beginning of the 21st century are linked to postmodern paradigm, though because of its typological diversity based on very inhomogeneous axiological principles have not been reached clear, ambiguous interpretation of this phenomenon.

Unlike philosophy where postmodernism failed to reach philosophic system status postmodernism has been widely recognised in arts and literature where it played significant role. The phenomenon of postmodernism is linked with different spheres of culture (philosophy, fiction, painting, theatre etc.) and manifests in a different way in these fields.

Influence of postmodern perception to Media (to Georgian Media in particular) is shown quite specifically, what manifests both in structural-functional modification of Mediatext and in transformation of moral and ethic principles.

When analyzing modern phenomenon of the Mass Communication it is significantly important to consider its connection with postmodern conception, which used to play dominant role in the early 20th century, but it became relevant for Georgian perception in 1990s. By that time western post-modernism had already lost its initial avant-garde enthusiasm and was in deep conceptual crisis. As for Post-Soviet Georgia, postmodern situation has been conceived as a way of freedom realization.

The basis of "Postmodern sensitivity" are art and fiction fields but this phenomenon manifests special relevance in Media field.

The problems determined by postmodern perception affects modern Georgian Mass Media status and appears in the following ways: a) enforcement of functional potential of alternative Media; the expansion of transnational media institutes; pause of democratic processes tradition in Georgian Media. We can consider opposition of traditional and alternative digital Medias as a manifestation of postmodern chaos. This immensely changed Media landscape and semiotic shape of Media communication; The confrontation between

traditional (paper) and alternate electronic versions and establishment of combined hypertext communicational shape is fundamental: journalist-media and blogger functional opposition has formed; the replacement of traditional text with hypertext has started with the help of new technologies, which has ability to influence by using several channels simultaneously.

References:

Larrain, J. (1994) Ideology and Cultural Identity: Modernity and the Third World Presence. London: Polity Press.

Lazarsfeld, P.F., Merton, R.K. (1960) Mass Communication, Popular Taste and Organized Social Action// Mass Communications, Urbana.

Martin-Barbero, J. (1993) Communication, Culture and Hegemony: From Media to Mediations. London; Newbury Park; New Delhi: Sage.

Lethen, H. (1986) Modernism cut in half: The exclusion of the avantgarde and the debate on postmodernism. // Approaching postmodernism. --Amsterdam; Philadelphia.